

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Appendix De Brevi Philosophiam hanc docendi, eique Studendi Methodo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

medium dari nequeat, eò quod ex contrariis immediatis constet, constantissima & inexpugnabilis est argumentatio: unde ordinariè dicitur pro alterutra parte respondentem urgere.

CCCCIII. Instantia est illata propositio contrariè vel contradictoriè opposita negatæ.

CCCCIV. De Apagoge, Syllogismo Physionómico, & Sorite, vix ullus usus, quare pro illis vide Dialecticam.

D V B I V M I I.

Quid Syllogismus, & quæ Principia illius Directiva.

R E S O L U T I O I.

CCCCV. **D**ico 1° Syllogismus est oratio, in qua quibusdam positis, aliud quiddam, ab eis qua posita sunt necessariò accedit, eò quod hæc sunt.

Genus definiti, sed remotius, est oratio, proximum verò discursus, sive oratio discursiva: cætera sunt loco differentia.

CCCCVI. Quibusdam positis, id est, duabus præmissis in modo & figura rectè dispositis. Quare excludit Enthymema.

CCCCVII. Aliud quiddam, &c. id est, diversum ab illis præmissis, scilicet conclusio; quare excludit syllogismos fatuos, in quibus idem per idem probatur, id est, in quibus conclusio non est notior præmissis.

CCCCVIII. Necessariò accedit, id est, concluditur necessitate consequentiæ, non consequentis; inter quas necessitates hæc est distinctio, quod necessitas consequentis sit, ubi conclusio est in se necessaria ob necessariam prædicati cum subiecto connexionem, ac proinde independentem à præmissis: necessitas verò consequentiæ est, quando conclusio necessariò sequitur ex præmissis, ob necessariam connexionem præmissarum cum conclusione, quia scilicet in illis continetur.

CCCCIX. Eò quod hæc sunt; id est, quia præmissæ

sunt legitimè dispositæ in modo & figura.

CCCCX. Hic Aristoteles Syllogismum in perfectum & imperfectum partitur.

CCCCXI. Perfectus est, qui conclusionem ita clarè infert, ut solo lumine naturali, & absque alio principio conclusio appareat legitima, tales sunt quatuor syllogismi primæ figuræ.

CCCCXII. Imperfectus est, qui non ita clarè conclusionem infert, sed indiget alio vel aliis principiis, puta conversione vel transpositione præmissarum, ut appareat conclusio legitima.

R E S O L U T I O I I.

CCCCXIII. **D**ico 2° pro principiis Syllogismorum directivis, duo sequentia rectè assignantur, ad eaque cætera reducuntur.

CCCCXIV. Primum, illudque syllogismorum affirmativorum, tale est: *Quidquid removetur à subiecto universaliter sumpto, removetur ab omni quod subsumitur sub illo.*

CCCCXV. Secundum, illudque syllogismorum negativorum, tale est: *Quidquid removetur à subiecto universaliter sumpto, removetur ab omni, quod subsumitur sub illo.*

Additamen ea, in his principiis communiter receptis fundari; pro affirmativis, *Quæcumque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*: & pro negativis, *Quæcumque non sunt eadem uni tertio, non sunt eadem inter se*; si tamen hoc modo intelligantur, *Quæcumque sunt eadem uni tertio universaliter sumpto, si sit terminus universalis: Aut uni tertio incommunicabili, si sit terminus singularis, ut Deus respectu Patris, Filii, & Spiritus Sancti, sunt eadem inter se*: & *Quæcumque non sunt eadem, &c. Non sunt, &c.*

Hic ordinariè à Summulistis tractatur de Syllogismorum Conversione, & Figuris. Item & de Topicis, sed quia hæc apud omnes communia, & eorum pleraque per se attendenti nota, ad communem Dialecticam Lectorem remitto. Pro eo tamen, quod valde utile est, sit ad præsentem Tractatum.

A P P E N D I X

De Brevi Philosophiam hanc docendi, eique Studendi Methodo.

CCCCXVI. **Q**uoniam Commentarius noster Philosophicus brevis est, nec subtilioribus dumtaxat Professoribus, aut Theologis accommodatus, verum etiam Philosophiæ Candidatis, qui ex libro impresso Philosophiam discere maluerint, quàm libros scribendo, sibi pectus frangere & tempus perdere; nonnullas hic subdono omnibus communes, ac utiles, tum docendi, tum studendi Methodos.

Consulta Philosophiam hanc docendi Methodus.

CCCCXVII. **H**viuscè Philosophiæ Professores, propter occurrentes difficultates, & sententias nostras post debitum examen sibi visas minus probabiles, Additamentarium breve suis Dis-

R. P. Francisci Bone ssei Logica.

ciplulis dictare poterunt, in hunc modum; *num. tali Logica, v. g. post tale verbum addes hoc, sive hanc probationem; hanc confirmationem; hanc objectionem; hanc solutionem; hanc quaestiuunculam. Hoc nota; hanc resolutionem, solutionem, &c. loco illius. Quod Professoribus est factu facillimum, Studiosis commodissimum, & infra annum & medium expediendo Cursui Philosophico aptissimum.*

Brevis Philosophia Studendi Methodus.

CCCCXVIII. **O** Ratio semper studium præcedat, quâ lumen & adiutorium in penetrandis emergentibus difficultatibus, impetrari possit.

Solis dictatis penetrandis incumbatur: omnes eorum Resolutiones, Probationes, Objectiones, Responsiones, &c. diligenter examinentur; & si quid difficultatis in oppositam partem occurrat,

currat, illius solutio studiosè perquiratur; si verò inveniri non possit, in charta, à R. P. Professore quærenda, annotetur.

CCCCXIX. Quisque libellum habeat, in quo Resolutionum compendiosas explicationes, Objectionum subtiliores ac breviores solutiones, & Argumenta nova difficilia conscribat; eoque utatur instar promptuarii ad objiciendum & respondendum.

In Schola sit Studentium quilibet, quàm fieri potest, attentissimus; hæcque finitâ statim in cellam suam cum silentio sese recipiat, scripta explicata breviter percurrat, & dicta maturè perpendat; quia explicatio recens facilius percipitur, & prodest, ubi aliqui, ex infirmitate memoriæ, sine fructu evanescent.

Brevis Oratio antè Studium.

CCCCXX. **S**tudium nostrum, quæsumus, Domine, aspirando præveni, & adjuvando prosequere, ut totum à te semper incipiat, & per te caprum in gloriam tuam finiatur. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Brevis Argumentandi Methodus.

CCCCXXI. **Q**ui argumentaturus est (præsertim publicè) statim ac fuerit ad argumentandum rogatus, à viro eminentioris notæ (si talis præsens sit) potest à R. P. vel Domino Præsidente, & tandem à toto Auditorum conventu argumentandi facultatem, assurgendo, vel alio Reverentiæ signo, juxta morem Patriæ, petat: his vel similibus verbis,

CCCCXXII. Cum venia Reverendissimi Domini Episcopi, vel Nobilissimi D. Comitis, Reverendi Patris, vel Domini Præsidis (pro Personarum dignitate & qualitate) & totius Auditorii pace, dicam aliquid contrâ 1^{am}, 2^{am} vel tertiam conclusionem, in qua dicitis, &c. lecto autem puncto, quod impugnare decreverit, suum clarâ & altâ voce incipiat argumentum, dicendo, *sic argumentor*. Sit brevis & clarus, potiusque utatur syllogismo, quàm enthymemate; semper solutionem patienter audiat; & datam, quantum fieri potest, urgeat; hoc modo: *probo majorem, vel minorem, vel consequentiam* (prout nominabitur propositio negata) quam semper sub iisdem terminis, sub quibus negata fuerit, inferet pro conclusione: vel etiam sic, *contrâ solutionem,*

contrâ distinctionem, &c. datam sic argumentor.

Brevis Respondendi Methodus.

CCCCXXIII. **Q**ui responsurus est (præsertim publicè) ad præambulum argumentantis assurgat, & audito primo argumento, statim illud clarâ & altâ voce repetat, hoc modo; *contrâ conclusionem nostram, quæ sic se habet, &c.* (usque ad punctum, quod impugnatur) *sic argumentatur* eximius Dominus, aut eximius Pater, & Doctor Theologiæ: si Iuris, Clarissimus: si Medicinæ, Expertissimus: si Theologiæ Licentiat, Eruditissimus Dominus, aut Eruditissimus Pater: si Bachalaureus, Doctissimus Dominus, aut Doctissimus Pater: alii autem Sacerdotes, sive Sæculares, sive Regulares, non Monachi consultò intitulantur Reverendi Domini, alii Patres, addito titulo Officii, *Provincialis, Prior, Professor, &c.* & tunc modestè & reverenter sedeat; argumentumque bis iisdem, quantum fieri potest, verbis repetito, primam propositionem (quæ in syllogismo est major, in enthymemate antecedens) negabit, si falsa; concedet, si vera; distinguet, si diversos sensus ambiguos patiatur, quorum unus sit falsus, alter verus; & ad falsum dicet, nego majorem, vel antecedens, (prout erit) ad verum dicet, concedo majorem; & sic consequenter de aliis propositionibus: non perget tamen ultrâ propositionem negatam; nec umquam distinguet consequentiam, sed consequens; nec umquam negabit aut concedet consequens, sed consequentiam; deinde cavere debet nè statim in principio argumenti distinguat; quia id confusionem parit, & argumenti filum sine gratia interrumpit: quid si propositio assumpta, sit ad probationem interdum impertinens? sive vera sit, sive falsa, dicet, *transit*. Quid si sit una tantum propositio assumpta? si dicatur, *infero*, concedet aut negabit illatum: si subsumatur, subsumptum: si dicatur, *inde sequitur*, sequelam: si nihil horum, sed quasi ex abrupto assumatur, assumptum. Quid si proponatur autoritas aliqua? si deferre oporteat, dicat, *explico Auctoritatem*, & id ipsum faciat, sic ut suæ conclusioni convenientem sensum adferat, & concedat; disconvenientem autem neget. Quid denique si Præses aut Argumentans aliquid petat? incipiat prout argumentum primò incepit, *sic petit Eximius, &c.* & tum respondeat.

LOGI-